

Дим. Милачић, геометар

РЕОРГАНИЗАЦИЈА МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА — ОДЕЉЕЊА КАТАСТРА И ДРЖАВНИХ ДОБАРА

Пре неколико месеци, спремљен је предлог Уредбе за реорганизацију Министарства финансија, али до остварења те реорганизације није дошло. Сад је питање реорганизације поново на дневном реду, па је у том смислу одржана једна конференција свих начелника и шефова отсека Министарства финансија.

Од стране Одељења катастра и државних добара присуствовао је поред начелника и шеф техничког отсека. Ова шира конференција била је начелног карактера, а одлучено је да г. начелници појединих одељења спреме предлог о свему ономе што сматрају да је потребно у интересу службе да ова реорганизација обухвати. Главна управа још јуна месеца изнела је своје гледиште по питању реорганизације, настојећи да се изврши једна темељна реорганизација у Одељењу катастра. Ти захтеви су неколико пута поновљени. Захтеви Удружења у овом погледу су у многоме идентични са мишљењем шефа техничког отсека, односно његовим рефератом и предавањем изнесеним на конгресу у Новом Саду. Они се углавном састоје у томе: да се Одељење катастра претвори у једну аутономну установу — Установу државног премера. Под овим појмом било би обухваћено све оно што се тиче катастра и других премера, као и све оно што је с њиме у вези, као комасације земљишта, аграрне операције и т. д., а истовремено да се одбаци све оно што нема никакве везе са катастром, државна добра, затим да се земљарина пренесе на Пореске управе, чији је уствари то делокруг, а претставља сувишан баласт за Катастарске управе и то онај баласт који је допринео да се стари премер није могао редовно одржавати.

Реорганизацијом би се имало решити питање геодета, јер је сада то најлакши и најзгоднији начин да се ово питање скине са дневног реда. Све је ово мање или више познато, а нарочито питање изналажења материјалних средстава за продужење радова на новом премеру, одржавању и обнови старог премера у већем обиму предочено. Треба бити начисто да се без повећавања кредита никакав озбиљан и трајан посао неможе замислити, да би дошло до остварења оног државног плана који би био употребљив за све техничке и привредне циљеве. Но, ако не би дошло до остварења аутономне организације државнога премера, решење његове унутарње организације треба да се изврши на једној децентралистичкој основи с обзиром на разне системе већ извршеног премера у разним покрајинама, стављајући им у задатак да воде самостално бригу о обнови премера, одржавању катастра и т. д. Ово из простог разлога јер је сувише бирократски, централистички систем, главни узрок данашњем хрђавом стању код одржавања катастра.

Када је реч о овој реорганизацији несме се изгубити из вида једна веома важна чињеница, која је врло добро позната свим водећим круговима у Одељењу катастра, а то је питање персонела, ако се жели сагледати макар кад довршетак новог премера. То је болно питање које данас нико не покреће, а сви су га свесни. Са бројем особља са којим располаже Одељење ка-

тастра неможе се ни помишљати на скорашњи завршетак новог премера. Имамо двадесетгодишње искуство, мерило се је и мерило, журило се до изнемоглости, радило се интензивно нарочито од 1930 године до данас, са крајњим циљем — **хектари**. Позната је чињеница да су средње техничке школе дале око 1400 дипломираних геометара који су већином прошли кроз нови премер, затим добар део дневничара — тако да се је последњих година број персонала на новом премеру кретао просечно око 1000. Резултат двадесетогодишњег премеравања износи око 5,000.000 ha. Остаје исто толико да се премери, дакле још 5,000.000 ha. Слика се је изменила, јер док се раније број особља стално повећавао данас стално опада.

Највећи резултат био је 1935 год. са око 600.000 ha, а ове године је спао вероватно на око 325.000 ha.

Јасно је да ће и даље да опада и то нагло, јер се је под познатим системом и организацијом овакав крај могао још одмах — у почетку предвидети.

Увек када је реч о катастру, мора се стално подвлачити једна светла нит, а на име да је геодетски сталеж без обзира на нерационални систем, организацију и животне услове, кроз целокупни период времена уложио све своје силе и способности и дао такав резултат, који и њему и струци може служити на част. Да је Закон о катастру био примењен, односно да је постављена основа и извршено омеђавање како треба, тада би се без претеривања могло рећи да је нови катастарски премер израђен у духу времена т. ј. у духу савремене научне методе, и резултат би премашио све до сада добивене у овом правцу. Затим да је успорена израда новог катастарског премера, а потребан број особља пребачен у пределе где је катастар био завршен раније у циљу да се приступи хитној обнову, односно, делом обнову, а делом ревизији, а нарочито редовном вршењу евиденције, онда би могли рећи да гредемо циљу и да ћемо дати држави и народу тако жељени једнообразни државни план, употребљив за све техничке и привредне циљеве. То је био прави пут, истина, лаган али сигуран. Данас, потребно је да нагласимо да је одржавање катастра безнадешно ма и са повећаним бројем особља и кредита, ако и поред, тога неби дошло до темељне реорганизације делокруга рада бар у извесним покрајинама.

Почетком 1934 године, на територији од 16,000.000 ha било је 103 Катастарске управе, а територија просечно је обухватала 2,2 политичка среза, са извесним градовима, свим varaшима и varaшицама у дотичним срезovima. Било је случајева да територија Катастарске управе обухвата 7 политичких срезова (н. пр. Нови Сад), са само једним геометром. То је та т. зв. катастарска политика која је довела дотле да је стари премер готово неупотребљив у техничке сврхе. Последица оволикога делокруга рада била је у томе да се раду на техничком одржавању катастра, није могла и не може поклонити она пажња и савесност која је за рад Катастарских управа потребна, нити се могло придржавати свих прописа које је Правилник о одржавању катастра предвидео. Према томе из делокруга рада Катастарских управа у сваком случају треба да се издвоји оно са чиме ни струка ни сталеж немају скоро

ничега заједничког, а првенствено: распоред земљарине, државна добра, процене, елементарне штете и т. д.

Реорганизацијом треба решити питање Одбора за државни премер, јер сматрамо да овакав какав је данас не одговара свом задатку. Тај одбор не треба да буде одбор Одељења катастра и државних добара, већ одговорни одбор државнога премера, састављен у циљу да координира све премере, да се стара о примени постојећег геодетског законодавства, примени научних метода и т. д. Њега не треба да сачињавају у већини чиновници Одељења катастра, већ претставници заинтересованих Министарстава, Универзитета и Удружења. Формирање оваквог одбора за државни премер намеће се из разлога, јер су претставници геодетске струке и претставници геодетских удружења имали за последњих 20 година извођења катастарског премера наше државе улогу посматрача. Њихова се сарадња није желела. Израда и доношење данашњег геодетског законодавства извршена је без сарадње већине преставника геодетске науке и удружења, и ако су и једни и други на време указали на последице ауторитативног решења овог питања. Време је показало да нису били у праву, чак ни онда кад би то законодавство примењивали. Напослетку то се бар донекле да разумети, али се никако не да разумети нити се ичим може правдати да то исто законодавство, бар на новом премеру није било примењено, чак се ни покушало није да се примени, док се на стари премер у многоме није ни могло применити.

Циљ овог кратког излагања није да детаљишемо, већ да у најбољој намери, начелно, у најглавнијим цртама, предочимо наше погледе на реорганизацију у циљу да се дође до што повољнијег решења по овом питању. Стога сматрамо да је експериментисања и то једностраног било довољно, и да је после 20 година време да се престане са експериментима, те је у том циљу неминовно сазвати једну ширу конференцију, коју би сачињавали начелник и сви шефови одсека у Одељењу катастра и државних добара, сви шефови катастарских одсека при финансијским дирекцијама, претставници заинтересованих министарстава, претставници геодетске науке на Универзитетима, те претставници Удружења геометара и геодета и Савеза удружења инжењера. Задатак таквог скупа претставника геодетске науке био би да донесе прецизне одлуке по питању унутарње организације, израде новог катастарског премера, примене научних метода, одржавању, обнови и ревизији катастра, затим, измени и допуни постојећег Закона о катастру и свих постојећих правилника као и свега онога што је у вези са геодетским законодавством.

То је пут да се дође до циља, пут да се ствари пречисте, али не на бази ауторитета силе, већ на бази примене научних метода савремене геодетске науке, уз сарадњу свих конструктивних снага и научних ауторитета.